

SISÄLLYS

AJOKOKEIDEN TARKOITUS	sivu 3
KOELAJIT	3
OSALLISTUMISOIKEUDET JA RAJOITUKSET	4
JÄÄVIYS	4
KOKEEN SIIRTO JA PERUUTTAMINEN	5
YLITUOMARI JA VARAMIES	5
MUUT TUOMARIT	6
ROTUKOHTAINEN ARVOSTELU	6
KOELUOKKA JA KOEAIKA.....	7
KOEMAASTOT	7
KOKEEN KULKU	8
TUOMARI JA KOIRANOJAJA	9
KOKEEN ARVOSTELUPERUSTEET	9
HAKU	10-14
Kokonaishakuaika	10
Tyhjä haku ja muun eläimen haku	12
Eräkohtainen hakuaika	12-13
Jäljetön haku ja yöjälkihaku	13-14
Kohtuuton häiriö haun aikana	14-15
Kohtuuttoman häiriön viemä aika.....	15
Sorkkaeläimen ajo.....	16
Hakulöysoyden arvostelu.....	16-17
Metsästysinto	18-21
Metsästysinnon arvostelu	19-21
Tuomareiden toiminta haun aikana	21-23

SISÄLLYS

Haun arvostelu	23-24
Arvostelukortin täyttö	25
AJO	26-28
Ajoerät ja hyväksytyt ajoaika	26
Ajon arviointi	27
Karkkojänis	28
Kohtuuton häiriö ajoerässä	29
Muun eläimen ajo tai haku	30
Ajolöysyyden arvostelu	31
Metsästysinnon arvostelu ajoerässä	32
Tuomareiden toiminta ajoerässä.....	33-35
Ajotaidon arvostelu	35
Arvostelukortin täyttö	36
HAUKKU	37
Haukun ominaisuudet ja haukun arviointi	37-39
LISÄTIEDOT	39
Luopuminen kokeesta ja kokeen keskeyttäminen	41
Käytännön menettelyt palkintotuomarikurssilaisten pätevämmiseksi.....	41

Säännöt, kohta 1

AJOKOKEIDEN TARKOITUS

jalostustietojen keruu, harrastajien keskeinen yhteis-toimintamuoto ja sen kehittäminen, kilpailumahdollisuus, riistaeläintä ei tarkoituksellisesti vahingoiteta.

Säännöt: 2

KOELAJIT

- ▶ Ajokokeet voivat olla luonteeltaan yleisiä tai yhdistyksen jäsenten välisiä
- ▼ Rotujärjestön alaisten rotujen kokeita
 - ▶ AJOK = SAJ:n alaisten rotujen ajokoe
 - ▶ BEAJ = Beaglein ajokoe
- ▼ Valtakunnalliset KILPA- ja AJOVOITTAJA- ottelu
 - ▶ ottelua edeltävät lohkokarsinnat
 - ▶ lohkoihin pääsystä kilpaillaan piirien aluekarsinnoissa ja piirinmestaruuskokeissa
- ▶ Mm. maakuntaottelut ja kansainvälisellä tasolla tapahtuvat rodunmestaruus- ja muut ottelut.

Säännöt: 3

OSALLISTUMISOIKEUDET JA RAJOITUKSET

- ▶ Oikeudet

- ▶ Rajoitukset

Liiteviikko

JÄÄVIYS

SKL-FKK:n yleinen jääviyssäntö

- ▼ Jääviys on esteellisyyteen tai riippuvuuteen liittyvä suhde, joka estää tuomaria arvostelemasta nimettyä koiraa tai estää koiran osallistumisen kokeeseen
 - ▶ jääviysmääräys turvaa kilpailevan koiran tasapuolisen ja puolueettoman arvostelun sekä suojaa tuomareita ulkoisilta ja sisäisiltä paineilta
 - ▶ tuomareiden tulee olla vapaita sellaisista ennakkokäsityksistä ja vaikutteista, jotka saattaisivat vaikuttaa koiran arvosteluun
 - ▶ yleisimpiä jääväviä tekijöitä ovat perheenjäsen- ja sukulaisuussuhteet koiran omistajaan, ohjaajaan tai kasvattajaan.

Säännöt: 7 Liitevihko
KOKEEN SIIRTO JA PERUUTTAMINEN
SKL-FKK:n yleinen sääntö: Kokeiden ajankohdan
siirto ja peruuttaminen

- ▼ Ajankohdan siirto
 - ▶ esim. poikkeukselliset sää- ja keliolot
- ▼ Kokeen peruuttaminen
 - ▶ esim. vajaa koiramäärä.

Säännöt: 8 Ylituomarin toimintaohje
YLITUOMARI JA HÄNEN VARAMIEHENSÄ

- ▶ Ylituomari on SKL-FKK:n päteväimä henkilö, joka ajokokeiden sääntöjen ja ylituomarin toimintaohjeen mukaisesti valvoo ja johtaa koetilaisuutta
- ▶ Ylituomarilla on aina tehtävään nimetty varamies.

Säännöt: 9 Pt-ohjeet: 1.1, 1.2

MUUT TUOMARIT

Palkintotuomareiden koulutus ja pätevyminen

- Koiraa arvostelevaan tuomariryhmään kuuluu pääsääntöisesti kaksi palkintotuomaria.
 - ylituomarin nimeämän ryhmänjohtajan tulee olla:
 - täyttänyt 18 vuotta
 - SKL-FKK:n tai rotujärjestön jäsen
 - pätevyty palkintotuomari
 - jolla on voimassa oleva arvosteluoikeus
 - toisen tuomarin tulee olla
 - täyttänyt 15 vuotta
 - SKL-FKK:n tai sen jäsenyhdistyksen jäsen
 - toisena tuomarina voi tarvittaessa toimia myös tuomariharjoittelija

Säännöt: 11

Beaglen erityisohje

ROTUKOHTAINEN ARVOSTELU

- ▶ Beaglen arvostelussa tulee mm. vaatimus liikkumisnopeudesta ja hakualueen laajuudesta suhteuttaa koiran kokoon.

Säännöt: 12

KOELUOKKA JA KOEAIKA

Ajokokeiden kahden viikon kokeen järjestämisohe

- Ajokoe on yksiluokkainen, tietylle päivämäärälle, tai kahden viikon koejaksolle myönnetty yksipäiväinen koe.
- Kaksipäiväiset ajokoetapahtumat, joissa on kaksi yksipäiväistä koetta peräkkäisinä päivinä mm. Kilpa ja Ajovoittajaottelu
- Kahden viikon ajokokeen järjestelyistä on erillinen ohje. Koiran arvostelu maastossa tapahtuu kaikilta osin sääntöjen ja palkintotuomarien ohjeen mukaisesti.

Yleisohje: 2

KOEMAASTOT

- ▶ Koemaastojen valinta
- ▶ Koirien arvonta maastoihin
- ▶ Varamaastojen käyttö.

Yleisohje: 3 Pt-ohje 3.1
KOKEEN KULKU

- ▶ Koe alkaa ylituomarin puhuttelulla
- ▶ Puhuttelun tarkoitus
- ▶ Koirien arvonta maastoihin
- ▶ Koe päättyy ylituomarin loppupuheenvuoroon, tulosten julkistamiseen ja palkintojen jakoon.

Yleisohje: 3.2
KOIRAN KOETTELUAIKA

- ▶ Ylituomari määrää koirien irtilaskuajan
- ▼ Kokeessa koiralla on
 - ▶ yhteenlaskettua kokonaishakuaikaa 240 minuuttia
 - ▶ kaksi erillistä 120 minuutin ajoerää..

Pt-ohjeet: 1.1, 1.2, 1.3
TUOMARI JA KOIRANOHJAAJA

- ▶ Kulkusuunnasta päättäminen
- ▶ Koiran häiritseminen ja/tai auttaminen.

Säännöt: 15 Pt-ohjeet: 4
KOKEEN ARVOSTELUPERUSTEET

- Ominaisuuspisteet annetaan koiran suorituksen perusteella täysinä numeroina
- Arvostelu suoritetaan asteikolla 1 - 10
 - erinomainen 9 - 10
 - erittäin hyvä 7 - 8
 - hyvä 5 - 6
 - välttävä 3 - 4
 - heikko 1 - 2
- Suorituskohtaiset arvioinnit tehdään apusarakkeille 0 - 5 ja erän päätyttyä arvioidaan niiden perusteella kokonaissuoritus sekä merkitään lopullinen arvostelunumero 1 – 10.

- Erän ominaisuuspisteet saadaan laskemalla tuomarien antamien pisteiden keskiarvot
- Jos koiralle on annettu tappiopisteitä, niin kysymyksessä ei ole koiran rankaisu, vaan tuomarit ovat todenneet koiran työskentelyssä sääntöjen mukaisen virheen.
- Mikäli jotain ominaisuutta tai sen osaa ei pystytä arvostelemaan, käytetään viivaa(-).

Yleisohje: 3.4
HAKU

Pt-ohjeet: 4.1

▼ Haun tarkoitus

- ▶ Koiran haun tarkoituksena on jäniksen löytäminen ajettavaksi. Löytökyky on siten ajokoiralle tärkeä ominaisuus
- ▶ muun eläimen hakua ei arvostella.

▼ Haun arvostelu - mitä se on?

- ▶ haun arvostelulla tarkoitetaan ilman ennakkosenteita tapahtuvaa haun seuraamista sekä oikeudenmukaista arviointia ja muistiin merkitsemistä.

▼ Kokonaishakuajan muodostuminen

- ▶ koiralla on käytettävissä yhteenlaskettua kokonaishakuaikaa koepäivää kohti enintään 240 minuuttia
- ▶ hakuajan pituutta ei ole määrätty eräkohtaisesti (vrt. ajoaika).

Yleisohje: 3.4
HAKU

- ▶ *esimerkki kokonaishakuajan käytöstä:*
ajo syntyy 42 minuutin haun jälkeen; käytettävää hakuaikaa koepäivänä jää vielä 198 minuuttia
- ▶ kun kokonaishakuaika 240 minuuttia / päivä on käytetty, koiran kokeilu päättyy ja se kytketään.

Pt-ohjeet: 2.3,4.1
HAKU

- ▶ Koira suorittaa ns. tyhjän haun, kun jäniksenajoa ei ole syntynyt käytettävissä olevan hakuajan kuluessa.
- ▼ Muun eläimen haku
 - ▶ vain jäniksen haku arvostellaan
 - ▶ haun päättyessä muun eläimen ajoon, huomioidaan arvostelussa vain se osa, mikä on * todettu jäniksen hauksi
 - ▶ esim. ketun haku ja ajo on varsin tavallista ajavilla koirilla; on siis syytä seurata koiran hakua, jotta tiedetään mitä eläintä se on hakemassa.
- ▼ Eräkohtainen haku
 - ▶ kokonaishakuajasta huolimatta haun arvostelu suoritetaan eräkohtaisesti; eräkohtainen haku tarkoittaa ajon alkamista edeltävää ja ajoerässä mahdollisesti tapahtuvaa hakutyöskentelyä.

**Toteamisella* tarkoitetaan sellaista havaintoa tilanteesta tai tapahtumasta, jota palkintotuomarit voivat pitää säännöissä ja ohjeissa vaaditulla todennäköisyydellä oikeana.

Huom! Toteaminen ei siis edellytä näköhavaintoa, ellei sitä ole asiayhteydessä erikseen mainittu.

Pt-ohjeet: 2.3, 4.1, 2.2
HAKU

- ▼ Esimerkkejä eräkohtaisen haun eri osista:
 - ▶ kohtuuttoman häiriön jälkeinen haku
 - ▶ kytkemisen ja siirtymisen jälkeinen uusi haku
 - ▶ ajoerässä, hukan aikana toisen jäniksen haku.
 - ▶ Hukan aikaista toisen jäniksen hakuun käytettyä aikaa ei lasketa hakuaikaan, mutta ominaisuuspisteitä määritettäessä se otetaan arvostelussa huomioon. Uudesta jäniksestä on oltava varma
 - ▶ Kaikki haun osat huomioidaan määriteltäessä eräkohtaisia hakupisteitä.
- ▼ Koiran haku muodostuu kahdesta eri vaiheesta
 - ▶ 1. jäljetön haku
 - ▶ 2. haku yöjäljellä.

Pt-ohjeet: 2.3; 4.1
HAKU

- ▶ 1 = yöjälkien löytäminen, jolla tarkoitetaan koiran oma-aloitteista ja itsenäistä työskentelyä yöllisten jälkien tai syönnöspaikkojen hakemiseksi
- ▶ 2 = työskentelystä yöjäljellä, jolla tarkoitetaan koiran etenemistä löytyneellä jäljellä siten, että jäniksen päivämakuu löytyy ja ajo syntyy
- ▶ Koiran laskemista suoraan yöjäljelle on vältettävä, jotta haun molemmat vaiheet voidaan arvostella.

Yleisohje: 4

Pt-ohjeet: 2.2

KOHTUUTON HÄIRIÖ KOKEEN AIKANA

Kohtuuton häiriö= koiran haku ei voi tapahtua häiriöttömästi kohtuuttomista ulkoisista tekijöistä johtuen.

- ▶ Kohtuuttomaksi häiriöksi ei katsota ryhmälle syntynyttä mielikuvaa ns. tyhjästä koemaastosta.

Kohtuuton häiriö haun aikana

▼ Esimerkkejä

- ▶ koira joutuu hengenvaaraan

Yleisohje: 4 Pt-ohjeet: 2.2
KOHTUUTON HÄIRIÖ KOKEEN AIKANA

- ▶ vieras koira keskeyttää haun
- ▶ koira hakee tai ajaa kettua
- ▶ alueella oleva suurpeto tai petolintu häiritsee koiraa tai on sille vaaraksi
- ▶ myös muu koirasta riippumaton ja palkintotuomareiden hyväksymä tilanne.

Päätöksen kohtuuttoman häiriön hyväksymisestä tekee palkintotuomari.

- ▼ Jos häiriö aiheuttaa koiran kytkemisen ja siirtymisen
 - ▶ koiranohjaaja saa valita irtilaskupaikan
 - ▶ koira saa hakea uutta jänistä jäljellä olevan kokonaishakuajan verran
 - ▶ uusi haku arvostellaan kaikilta osin sääntöjen ja palkintotuomariohjeiden mukaisesti.
- ▼ Kohtuuttoman häiriön viemä aika
 - ▶ häiriön aiheuttamaa keskeytyksen (kiinniotto ja mahdollinen siirtyminen) aikaa ei lasketa haku-aikaan.

Yleisohje: 4 Pt-ohjeet: 2.2
KOHTUUTON HÄIRIÖ KOKEEN AIKANA

▼ **Sorkkaeläimen ajo haun aikana**

- ▶ ajoa ei hyväksytä kohtuuttomaksi häiriöksi; koira ajaa tässä tapauksessa kiellettyä riistaa
- ▶ koira on pyrittävä kytkemään välittömästi, jotta se voi jatkaa hakutyöskentelyä
- ▶ hakuaika kuluu kytkemisessä ja mahdollisessa siirtymisessä toiseen paikkaan
- ▶ yli 30 minuutin sorkkaeläimen ajo johtaa koiran sulkemiseen kokeesta samoin jos ajo johtaa sorkkaeläimen raateluun.

Pt-ohjeet: 4.5 Lisätiedot: 22
HAKULÖYSYYDEN ARVOSTELU

▼ **Hakulöisyys on äänenantoa yöjäljellä tai ilman yöjälkeä ennen jäniksen liikkeellelähtöä**

- ▶ haun aikainen haukahtelu on aina hakulöysyyttä, ellei sitä voida muuksi osoittaa
- ▶ tapahtumat merkitään välittömästi muistiin ja arvostelu suoritetaan ohjeiden mukaisesti
- ▶ lähtökiljaisua voi seurata piinallinen hiljaisuus koiran selvitellessä jäniksen pakosuuntaa
- älä tee virheellistä arviointia !

Pt-ohjeet: 4.5

Lisätiedot: 22

HAKULÖYSYYDEN ARVOSTELU

- Arvostelussa otetaan huomioon äänenannon runsaus ja aika seuraavasti:

Tappiopisteet	Koiran äänenanto
ei tappiopisteitä	erittäin lievää hakulöysyyttä ja 10 haukahdukseen rajoittuvaa
6 minuuttia / 1 piste	lievää, antaa ääntä harvakseltaan ja pitkin tauoin
4 minuuttia / 1 piste	häiritsevää, lyhyitä haukkusarjoja tai yksittäisiä haukahduksia
2 minuuttia / 1 piste	harhaanjohtavaa, ajoa muistuttavia haukkusarjoja
Suljetaan kokeesta	ei voida äänenannosta päätellä, milloin haukkuu tyhjää ja milloin ajaa jänistä.

- Mikäli erässä on useampia erillisiä hakusuorituksia annetaan hakulöisyys numero sen suorituksen mukaisesti missä hakulöisyys tuottaa tappiopisteitä eniten.

Pt-ohjeet: 4.4 Lisätiedot: 40; 41;42
METSÄSTYSINTO

Yleistä:

- Käytössä on lisätieto numerot 1– 5 (kohdat 40,42)
- Tuomarin on järkeiltävä suorituksen arvo tuolle asteikolle.
- Samoja arviointiperusteita käytetään koko maassa kaikissa kokeissa.
- Kysymyksessä on kokonaisarvio koiran suorituksesta, mikäli metsästysinnossa vähäistäkin huomautettavaa haun aikana merkitään eräkohtaisesti (kohta 40)
- Koiran koko koepäivänä osoittama metsästysinto arvioidaan koettelu aikana tehtyjen havaintojen perusteella viimeisen erän arvostelukorttiin lisätietokohtaan 42
- Joudut pohtimaan, onko koira lähihakuinen vai puuttuuko siltä intoa.
- Jalostuksen kannalta on tärkeätä, että vähäinenkin puute metsästysinnossa huomioidaan arvostelussa
- Ylituomari opastaa ja valvoo, että metsästysinto arvioidaan oikein.
- Lisätietoihin merkitty ”metsästysnumero” ei vaikuta kokeen lopputulokseen, ellei se johda sulkemiseen

Pt-ohjeet: 4.4 Lisätiedot: 40; 41, 42

- Metsästysinnon oikea arvostelu vaatii koiran työskentelyn seuraamista koko koetteluajan
- Arvostelussa on huomioitava koiran ominaisuudet
 - Sääntöjen mukainen yhteydenpito ei vaikuta metsästysinnon arvosteluun
- Arvosteluun ei vaikuta
 - Koiran ikä tai kunto
- Olosuhteiden huomioonottaminen
 - Rasittavissa tai vaikeissa olosuhteissa koiran osoittama erinomainen metsästysinto on jalostuksen kannalta tärkeä tieto
- Hyvän metsästysinnon tunnusmerkkejä haun aikana:
 - Omatoimisuus
 - Hakee määrätietoisesti yöjäljen kauempaakin
 - Pitkänkin yöjäljen sitkeä selvittäminen
 - Olosuhteet eivät vaikuta heikentävästi koiran työskentelyintoon
 - Erittäin tärkeää on yöjäljellä pysyminen. Koiran lopettaessa työskentelyn on syy pyrittävä aina selvittämään, jottei koira arvostella väärin perustein

- Huonon metsästysinnon tunnusmerkkejä haun aikana:
 - Koira haluton työskentelemään
 - Yöjäljen hylkääminen ilman syytä
 - Koira ei pysty itsenäiseen työskentelyyn

Pt-ohjeet: 1.1, 1.2 ,2.1; 2.3; 3.1
TUOMAREIDEN TOIMINTA HAUN AIKANA

- ▼ Maastoon otetaan mukaan
 - ▶ arvostelukortteja ja lyijykynä
 - ▶ sääntökirja
 - ▶ avointa mieltä annetun tehtävän suorittamiseksi !

- ▼ Keskeiset toimenpiteet ennen irtilaskua
 - ▶ irtilaskun suunnittelu
 - ▶ täytetään arvostelukortin yleiset tiedot
 - ▶ tarkistetaan, että kellot käyvät samaa aikaa
 - ▶ koira lasketaan hakemaan annetun 1. hakuerän irtilaskuajan mukaisesti
 - ▶ irtilaskua suoraan yöjäljelle on mikäli mahdollista vältettävä; haun molemmat osat tulisi voida arvostella
 - ▶ "entä jos – mitä sitten" -tilanteiden ennakointi; ryhmätuomari antaa ohjeet kuinka sijoitutaan ja/tai hajaannutaan haun seuraamiseksi.

Pt-ohjeet: 2.1; 2.3; 3.1

TUOMAREIDEN TOIMINTA HAUN AIKANA

- ▼ Seurataan ja arvioidaan koiran hakua yöjäljen löytämiseksi
 - ▶ hakeeko koira sopivan laajalti, ripeästi ja itsenäisesti; millaista on sen yhteistyö kuljettajan kanssa
 - ▶ pelkästään näyttävä liikkuminen ei ole hyvän haun merkki; koiran tulee ehtiä tarttumaan myös heikkoon yöjälkeen – tärkeää silloin kun maastossa on huono jäniskanta
 - ▶ koira hakee yöjäljen, ei koiranohjaaja !
 - ▶ Kun todetaan koiran löytäneen tai olevan yöjäljellä, arvioidaan koiran jäljetön haku, suoritetaan väliarvostelu ja merkitään se arvostelukorttiin.
 - ▼ Seurataan ja arvioidaan koiran hakua yöjäljellä; onko se hyvää
 - ▶ koira etenee varmasti ja järkevästi yöjälkeä
 - ▶ tapahtuuko työskentely ilman puurtamista, hosuamista ja yöjäljeltä eksymistä
 - ▶ käyttääkö ilmavainua – arvokas ominaisuus
- Ollaan tarkkana - karkasiko ehkä jänis koiralta !

Pt-ohjeet: 2.1; 2.3; 3.1

TUOMAREIDEN TOIMINTA HAUN AIKANA

- ▶ Aina ei ole mahdollista nähdä koiraa haun aikana; tällöin arvostelu suoritetaan koiran etenemän matkan ja käytetyn ajan perusteella
- ▶ Olosuhteet (kaikilta osin) vaikuttavat haun onnistumiseen; normaalia vaikeammat olosuhteet otetaan arvostelussa huomioon korottavana tekijänä
- ▶ Ajon synnyttyä, arvioidaan yöjälkityön laatu, suoritetaan väliarvostelu ja merkitään se arvostelukorttiin.

Yleisohje 3.4

HAUN ARVOSTELU

Pt-ohjeet: 2.3; 3.1; 4.1

Haku ilman yöjälkeä 1 - 5

- Arvioidaan koiran kyky löytää maastosta yöjäljet, tai ajettava jäljettömässä maastossa.

Yleisohje 3.4

Pt-ohjeet: 2.3; 3.1; 4.1

HAUN ARVOSTELU

- Jos koira on laskettu suoraan hakemaan yöjäljelle, arvostellaan tämä haun osa viivalla (-)

Tehokkuus yöjäljellä 1 - 5

- Arvostellaan yöjälkityöskentelyn tuloksellisuus ja tehokkuus

Lopulliset ansiopisteet
pistettä

1 – 10

- haku ilman yöjälkeä-osuus 1 – 5 pistettä
- tehokkuus yöjäljellä-osuus 1 – 5 pistettä

Tehokkuudella tarkoitetaan koiran työskentelytapaa ja -aikaa jäniksen löytämiseksi vallitsevissa olosuhteissa.

Lisäksi ajon alettua merkitään

- hakulöyisyys 0 – 10 pistettä
- mikäli haun aikana metsästysinnossa huomautettavaa merkitään lisätietokohtaan 40, 1-5

Pt-ohjeet: 3.1; 3.3; 4.1; 4.4; 4.5 Lisätiedot: 20-22; 40
ARVOSTELUKORTIN MERKINNÄT

- ▼ Koe-erän päätyttyä merkitään hausta annettavat ominaisuuspisteet arvostelukorttiin; apuna käytetään
 - ▶ suorituskohtaisia arviointeja ja väliarvosteluja
 - ▶ haun aikana arvostelukorttiin tehtyjä muistiinpanoja.
- ▼ Palkintotuomareiden tulee neuvotella keskenään erän tapahtumista, jotta lopulliset arvostelumerkinnot tulee suoritettua kaikkien hakutapahtumien perusteella
 - ▶ kumpikin tuomari antaa ominaisuuspisteet koiran suorituksen perusteella täysinä numeroina
 - ▶ ominaisuuspisteiden keskiarvot merkitään ryhmätuomarin korttiin.
- ▶ Lopuksi merkitään hakua koskevat lisätiedot arvostelukorttiin lisätieto-ohjeiden mukaisesti
- ▶ Arvostelukortin täyttöharjoitusta haun osalta.

Yleisohje 3.5
AJO

Pt-ohjeet: 2.4; 2.6; 3.2

- ▶ Koiralla on kaksi erillistä 120 minuutin ajoerää
- ▶ Koira on kytkettävä ajoerien välillä.
- ▼ Hyväksytty ajoaika
 - ▶ Vain haukkuen tapahtuva jäniksen seuraaminen hyväksytään ajoksi
 - ▶ Koiran katsotaan ajavan jänistä ellei tuomareilla ole omiin havaintoihin perustuvaa muuta näyttöä asiasta.
- ▼ Hyväksyttyyn ajoaikaan ei lasketa
 - ▶ todettua ajolöysoysoaika.
 - ▶ yksittäisiä haukahduksia ellei koira etene
 - ▶ 5 minuuttia tai sitä pidempää taukoa (hukka)

Jos ajoerän loppuminuuteilla syntyy hukka, jatketaan erää, kunnes selviää, onko kyseessä sellainen hukka, joka on vähennettävä ajoajasta.

Yleisohje 3.5 AJO

Pt-ohjeet: 2.4; 3.2; 4.3

- ▼ Ajon aikana arvioidaan koiran ajotaitoa ja metsästyskelpoisuutta mittaamalla koiran
 - ▶ ajon yleistä sujuvuutta
 - ▶ kykyä selviytyä eri tasoisista esteistä
 - ▶ taitoa selvittää jäniksen eksytysyritykset.
- ▼ Hyvä ajo
 - ▶ olosuhteisiin nähden sopivan nopeaa ja sujuvasti etenevää
 - ▶ lähes katkotonta, hyvä tuntuma ajettavaan
 - ▶ erinomainen este- ja hukka-työskentely
 - ▶ toistuvien syrjähyppyjen selvittäminen ja paluuperien oikaisu.
- ▼ Huono ajo
 - ▶ väkinäisen näköistä ja vaikean tuntuista, paljon hukkia
 - ▶ muistuttaa enemmän jäljittämistä kuin ajamista
 - ▶ jänis vaikeasti passattava; koira paljon perässä.

Yleisohje 3.5
AJO

Pt-ohjeet:2.2, 4.6

▼ Karkkojänis

- ▶ koiran yöjälkityöskentely ei aina pääty jäniksen karkottamiseen pesältä, jäniksen pakoon ja sitä kautta ajon alkamiseen
- ▶ jänis saattaa lähteä liikkeelle koiran huomaamatta ja saavuttaa pitkänkin etumatkan koiraan
- ▶ jänis voi olla liikkeellä tai lähteä liikkeelle myös ulkopuolisista syistä
- ▶ todetun karkkojäniksen haukkuminen on hyväksyttyä ajoa, mikäli koira pystyy sitä varmasti seuraamaan
- ▶ koira saa vaihtaa jänistä ajon aikana eikä sitä katsota virheeksi.

Yleisohje: 4

Pt-ohjeet: 2.2

KOHTUUTON HÄIRIÖ KOKEEN AIKANA

Kohtuuton häiriö = koiran ajo ei voi tapahtua häiriöttömästi kohtuuttomista ulkoisista tekijöistä johtuen.

Yleisohje: 4

Pt-ohjeet: 2.2

KOHTUUTON HÄIRIÖ KOKEEN AIKANA

Kohtuuton häiriö ajoerässä

- Pari esimerkkiä
 - koira joutuu hengenvaaraan
 - vieras koira keskeyttää ajon
 - myös muu koirasta riippumaton ja palkintotuomareiden hyväksymä tilanne.
- Ajon päättyessä kohtuuttomaan häiriöön on koiranohjaajalla oikeus päättää jatketaanko ajoerä loppuun vai siirrytäänkö seuraavalle erälle, jos se on vielä ottamatta.
- Jos häiriö aiheuttaa koiran kytkemisen ja siirtymisen
- koiranohjaaja saa valita irtilaskupaikan ja koira saa hakea uutta tai ajettua jänistä
- uusi haku arvostellaan kaikilta osin sääntöjen ja palkintotuomariohjeiden mukaisesti.
- koira saa ajaa löytämänsä jänistä keskeytyneessä erässä käyttämättä jääneen ajattamisajan
- kokeen viimeisen ajoerän päättyessä kohtuuttomaan häiriöön, voidaan koe keskeyttää koiranohjaajan niin halutessa

Yleisohje: 4

Pt-ohjeet: 2.2

KOHTUUTON HÄIRIÖ KOKEEN AIKANA

- ▶ Esimerkkejä
- ▼ Muun eläimen ajo tai haku
 - ▶ koira kytketään ja siirrytään
 - ▶ kiinniottoon ja siirtymiseen kulunut aika ei kuulu koiran koettelu-aikaan
 - ▶ todettu jäniksen ajon osuus hyväksytään.
- ▼ Sorkkaeläimen ajo
 - ▶ ajoa ei hyväksytä kohtuuttomaksi häiriöksi; koira ajaa tässä tapauksessa kiellettyä riistaa
 - ▶ todettu jäniksen ajon osuus hyväksytään
 - ▶ koira on pyrittävä kytkemään välittömästi, jotta se voi jatkaa ajoerän työskentelyä
 - ▶ ajattamisaika kuluu kytkemisessä ja mahdollisessa siirtymisessä toiseen paikkaan
 - ▶ yli 30 minuutin sorkkaeläimen ajo johtaa koiran sulkemiseen kokeesta samoin jos ajo johtaa sorkkaeläimen raateluun.

Pt-ohjeet: 3.2; 4.6

AJOLÖYSYYDEN ARVOSTELU

Lisätiedot: 55

- ▼ Koira osoittaa ajolöysyyttä kun se haukkuu
 - ▶ ajon tai hukan aikana ilman jälkeä tai jo kerran ajamalleen jäljelle, eli koira ns. kertaa ajettua jälkeä (kts. Pt-ohjeet kohta 3.2; ilmavainukoira)
 - ▶ edetessään liikkeellä olevan jäniksen ajamatonta jälkeä väärään suuntaan ts. koira ajaa takajälkeen
 - ▶ normaaleissa olosuhteissa yli 20 minuuttia vanhalle jäljelle, jota se ei pysty varmasti seuraamaan.

Tappiopisteitä	Koiran äänenanto
3 minuuttia / 1 piste	lievää, yksittäisiä haukahuksia hukan aikana
2 minuuttia / 1 piste	häiritsevää, haukkusarjoja hukan aikana
1 minuutti / 1 piste	harhaanjohtavaa, kertaa jo ajettua jälkeä, ajaa takajälkeä tai haukkuu ilman jälkeä.

- ▶ Ajolöysyyden toteaminen edellyttää näköhavaintoa.

Pt-ohjeet: 4.4 Lisätiedot: 41

METSÄSTYSINNON ARVOSTELU

- Hyvän metsästysinnon tunnusmerkkejä ajon aikana:
 - Omatoimisuus
 - Olosuhteet eivät vaikuta heikentävästi koiran työskentelyintoon
 - Sitkeä hukkatyöskentely
 - Erittäin tärkeää on ajossa ja hukalla pysyminen. Koiran lopettaessa työskentelyn on syy pyrittävä aina selvittämään, jottei koira arvostella väärin perustein
 - Onko työskentelyn lopettamisen syynä louheen meno, ajettavan kiinniotto jne vai koiran haluton työskentely

- Huonon metsästysinnon tunnusmerkkejä ajon aikana:
 - Koira haluton työskentelemään
 - Ajon jättäminen ilman syytä
 - Hukkatyöskentelyn keskeyttäminen
 - Koira ei pysty itsenäiseen työskentelyyn

Mikäli koiran metsästysinnossa on huomautettavaa ajon aikana merkitään lisätietokohtaan 41, 1-5.

Koiran koko koepäivänä osoittama metsästysinto arvioidaan koetteluajana tehtyjen havaintojen perusteella viimeisen erän arvostelukorttiin lisätietokohtaan 42

Yleisohje 3.5
AJO

Pt-ohjeet: 2.4

- ▼ Tuomareiden toiminta ajoerässä
 - ▶ yhteistoiminta ja sijoittuminen siten, että ajon kulkua ja koiran työskentelyä voidaan arvioida
 - ▶ metsästyksellinen asennoituminen antaa parhaan tuloksen
 - ▶ jos koira jää haukkumaan suppealle alueelle, on sen työskentely tarkastettava.

- ▼ Toiminta hukalla
 - ▶ koiran hukkatyöskentelystä tulisi pyrkiä

saamaan näköhavaintoja ajovarmuuden ja estetyöskentelyn arvioimiseksi

- ▶ koiran selviteltyä hukkaa vähintään 40 minuuttia, voidaan koiranohjaajan esityksestä siirtyä koe- maastossa koira kytkemättä
- ▶ siirtymisen tarkoituksena on antaa koiralle mahdollisuus löytää uusi ajettava.

Yleisohje 3.5
AJO

Pt-ohjeet: 2.4

- ▶ mahdollinen uuden jäniksen haku hukan aikana arvostellaan kaikilta osin hausta annettujen ohjeiden mukaisesti
- ▶ haun arvostelu merkitään arvostelukortin apu- sarakkeeseen lopullisen hakunumeron antamista varten
- ▶ hakuun kuuluva aika lasketaan ajattamisaikaan
- ▶ koiran antaessa ääntä haun aikana on se haku- löysyyttä.

Menettely vieraan koiran ajon seurannasta on kuvattu Pt-ohjeiden kohdassa 2.6

Pt-ohjeet: 4.3

Lisätiedot: 50 – 56

AJOTAIDON ARVOSTELU

Ajotaidon arvioinnissa kiinnitetään huomiota:

- Ajon sujuvuuteen, josta kertoo mm. katkojen määrä suhteessa todelliseen ajoaikaan
- Todellinen ajoaika saadaan kun ajattamisajasta vähennetään alle viiden minuutin katkot ja hukat
- Koiran ja jäniksen väliseen etäisyyteen = yhteys ajettavaan
- Hukkien selvittelykykyyn ja tekniikkaan
- Estetyöskentely taitoihin ja kykyyn ajaa esteissä
- Ajonopeuteen
- Erän ajotaito numero kuvaa koiran ajonlaatua ja työskentelyn tehokkuutta ajossa metsästäjän näkökulmasta

- Annettua arvostelunumeroa tarkennetaan lisätiedoilla estetyöskentelystä, ajonopeudesta, vainuamistavasta sekä ajettavasta saaduilla havainnoilla.

On myös muistettava että hyvän metsästyskoiran ajotapa on sellainen, että ajettavasta saadaan usein näköhavaintoja.

- Lopullisen arvioinnin perusteina käytetään ajon aikana todettuja ja kirjattuja lisätietomerkintöjä.
- Lisätiedon 50. tulee vastata annettua ajotaito numeroa.

Pt-ohjeet: 3.1,3.3; 4.3; 4.4; 4.6

Lisätiedot: 40 - 61

ARVOSTELUKORTIN MERKINNÄT

- ▼ Ajo-erän päätyttyä merkitään ominaisuuksista annettavat pisteet arvostelukorttiin; apuna käytetään
 - ▶ suorituskohtaisia arviointeja
 - ▶ väliarvosteluja.
 - ▶ ajoerän aikana arvostelukorttiin tehtyjä muistiinpanoja.

- ▶ Tuomareiden tulee neuvotella ajoerän tapahtumista, jotta kaikki arvostelussa huomioon otettavat ajattamisajan tapahtumat tulevat kortille
- ▶ Lopuksi merkitään ajattamisaikaiset lisätiedot arvostelukorttiin lisätieto-ohjeiden mukaisesti
- ▶ Arvostelunkortin täyttöharjoitusta ajon osalta.

Pt-ohjeet: 4.2; 2.4; 3.3
HAUKKU

Lisätiedot: 30 - 36

- ▼ **Haukkua arvosteltaessa arvioidaan haukun**
 - ▶ kuuluvuutta
 - ▶ ajettavan ja koiran välistä etäisyyttä ilmaisevaa kertovuutta
 - ▶ ajotapahtuman kiihkeyttä ja railakkuutta ilmaisevaa intohimoisuutta
 - ▶ moniäänisyyttä / äänien määrää
 - ▶ äänenannon tiheyttä
 - ▶ sukupuolileimaa.

▼ Haukku arvostellaan 2-osaisena

- ▶ 1. kuuluvuus = 1 - 5 pistettä
- ▶ 2. muut haukun ominaisuudet = 1 - 5 pistettä

- ▶ Kuuluvuus otetaan arvostelun perustaksi.

- ▶ Muista haukun ominaisuuksista annetut lisätieto-
arvioinnit joko korottavat tai alentavat
haukkunumeroa.

Pt-ohjeet: 4.2; 2.4; 3.3
HAUKKU

Lisätiedot: 30 - 36

- Lopulliseksi haukkunumeroksi merkitään näiden kahden osion perusteella muodostunut kokonais-arvio haukusta kyseisen erän aikana.

- Hyvän haukkunumeron (5-6) edellytyksenä kuitenkin on, että haukun kuuluvuus on niin hyvä, että ajon kulkua pystyy haukun perusteella vaivatta seuraamaan.

- **Kuuluvuuden arvostelu**
 - arvosteltaessa kuuluvuutta arvioidaan, kuinka kauaksi ääni kantaa; miten kaukaa ja selvästi koiran ääni kuuluu
 - kuuluvuuden nyrkkisääntö: todettu etäisyys koiraan poikkeaa huomattavasti arvioidusta etäisyydestä
 - arvostelussa huomioidaan olosuhteiden vaikutus kuuluvuuteen.

Pt-ohjeet: 5
LISÄTIEDOT

- ▶ Lisätietonumeroiden keskeisin tarkoitus on
 - ▶ antaa eräkohtaisesti tarkennettua ja muistiin merkittyä tietoa koiran ominaisuuksista
 - ▶ kertoa olosuhteista, joissa koira on kokeensa suorittanut.

Numeroiden tulee olla oikeassa suhteessa annettuihin ominaisuuspisteisiin.

Yleisohje: 5
ARVOSTELUN MUUTTAMINEN

- ▶ kts. yleisohje, kohta 5; palkintotuomarin arvostelun muuttaminen.

Yleisohje: 3.8
SULKEMINEN KOKEESTA

Pt-ohjeet: 1.3

- ▶ kts. Yleisohje kohta 3.8.

Yleisohje 3.6
LUOPUMINEN KOKEESTA

Pt-ohjeet: 1.3

- ▼ Yleisimpiä luopumisen syitä
 - ▶ ohjaajan toivoma tulos jää saavuttamatta
 - ▶ koira ei toimi ohjaajan odottamalla tavalla
 - ▶ koira katoaa kokeen aikana tai siihen ei saada yhteyttä.

Yleisohje: 3.7
KOKKEEN KESKEYTTÄMINEN

kts. yleisohje, kohta 3.7

Sääntökirjan liite 5; Palkintotuomareiden päteväiminen

Kurssilaisille selvitetään käytännön menettelyt kortin saamiseksi ja toimenpiteet pätevyyden ylläpitämiseksi. Huom: liitteen kohdassa B mainitut kuulustelun osat voidaan suorittaa maastoharjoittelun yhteydessä. Harjoitusarvostelut suoritetaan yleisissä kokeissa.

9